

FRIHETEN

Nr. 3 1944 - DE FAGORGANISERTES KAMPORGAN

MATEN FRAM TIL DE NORSKE HEIMENE.

De fattige sultet,
den rike led savn,
i landet var misvekst og nød.

I ufredstider var det alltid slik at de brede lag av folket enda mer enn i fredstid måtte bære den tyngste børa. Slik har det også vært i den strid vårt folk har ført i snart fire år.

Da tyskerne okkuperte Norge, var forsyningene vi hadde skaffet til landet så store at de dekket folkets behov for fire år framover uten at en behøvde å sette levestandarden nevneverdig ned. Tyskerne la straks beslag på forsyningene våre til sine egne formål og levnet innbyggerne bare så meget som til en hver tid samsvarte med planene deres om å få nordmennene til å produsere for Hitlers totale krig. Tankegangen kommer tydelig til uttrykk i »Fritt Folk«s kommentar til melkestreiken i Oslo i septbr. 1941, da bladet skrev at en måtte være klar over at tyskerne hadde det i sin makt å svelte ut hele det norske folket.

Gjennom rasjoneringen er det innført en slags formell likhet — med en viss premiering av de såkalte tungarbeidere — tilsynelatende på det grunnlaget at det som landet direkte og indirekte kan skaffe av matvarer blir rettferdig fordelt mellom nasjonens egne innbyggere. Det er åpenbart for en hver at en vesentlig del av de norske produktene blir sendt ut av landet. Og rasjonene er ikke bare utilstrekkelige, men varekvali-

teten er dessuten mindreverdige.

Overlatt til seg sjøl, uten en enbetlig nasjonal ledelse på heimefronten, har egoismen og usolidariteten fått rå, med det resultat at svartebørs og ågerhandel har kunnet bre seg til fordel for mer velsiterte som ved hjelp av sin pengeoverflod kan dekke noen av sine savn. Men de fattige, brede lag av folket som ikke kan betale de fantastiske svartebørsprisene, må sulte. Legerapportene forteller at folkehelsen er undergravd av den systematiske underernæringen og at mangelsykdommene herjer folket. Det går mot en katastrofe for folkehelsen.

Arbeiderne må ikke lenger finne seg i sulteforingen, men ta initiativ til å få istand en organisert illegal omsetning av varene i samarbeid med bedriftene og de patriotiske bøndene.

Bøndene vil gjerne selge maten på rimelige vilkår til nordmenn. De har dannet sine egne organer med dette for øye. En rekke bedrifter har vist interesse og hjertelag til å hjelpe arbeiderne med å få tak i matvarene og fordele dem, men det har nærmest vært spredte tillop uten fasthet og sammenheng. Med arbeidernes rike

organisasjonserfaring og disiplin utnyttet i samarbeid med de nasjonale arbeidsgivere og de patriotiske bondene, vil det lykkes å organisere en planfast og kontinuerlig illegal handel.

Ved å få den illegale handelen organisert på denne måten kan vi oppnå tre ting. For det første varetar vi folkehelsen som nazistene planmessig søker å undergrave for å gjøre motstanden kraftløs, for det andre rammer vi tyskernes forsyninger og for det tredje kan vi komme til livs de foraktede svartebørshandlere som snylter og beriker seg på folkets nød. Det er på tide at denne kreftskaden i heimefronten blir utryddet. Vekk med den!

Arbeidslønningene ble nedskåret alt i førstningen av krigen, og nazimyndighetene har forbudt arbeidsgiverne å gi lønnstillegg på tross av den voldsomme prisstigningen. Det er derfor rimelig at bedriftene bærer utgiftene med de varene som blir kjøpt til fordeling blant arbeiderne, som en kompensasjon for prisstigningen. Dette er alt praktisert i en viss utstrekning, men det må bli regelen. Vi vet at det er mange nasjonale arbeidsgivere som med glede vil gi arbeiderne denne håndrekning i motstrid med nazimyndighetenes vilje.

Å skaffe folket mat — vedlikeholde folkehelsen, ramme tyskernes forsyninger og utrydde svartebørsen og dens ågerkarler — er i dag en av hovedoppgavene den illegale fagbevegelse må stille seg. De fagorganiserte trenger en ledelse som med største beslutsomhet vil ta fatt på å løse denne oppgaven. Med de ille røynslene sine fra organisasjonslivet under frihetskriegen er vi ikke i tvil om at de fagorganiserte vil finne kvalifiserte ledere som i nøye samarbeid med en enhetlig ledelse på heimefronten — et frihetsråd — kan organisere kampen

mot fienden også på dette området.

Parolen er: Maten fram til de norske heimene!

KONTINGENT-PAROLEN.

Nedgangen i kontingentbetalingen er stor, men den står ikke i forhold til den aktivitet som rår blant de fagorganiserte på andre områder innen motstandsbevegelsen.

Arbeidet med å sabotere innbetalingen av fagforeningskontingenten må nå komme inn i organisatoriske former, slik at dette våpenet får den tilsiktede virkning på den nazifiserte fagorganisasjonen som et middel i frihetskampen.

De illegale forbundsledelsene oppfordres til å organisere denne sabotasjen på det grunnlag at medlemmene gir fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid. For dette formålet må det organiseres særlige organer som kan stå for innsamlingen og formidle belepene videre.

SVERRE PETERSEN DØDE AV BEHANDLINGEN.

Sekretær Sverre Pettersen i Elektriker og Kraftstasjonsforbundet er avgått ved døden etter at han nylig var sloppet ut fra Akershus. Pettersen har sittet i en rekke fengsler, således både på nr. 19, på Grini, Bredtvedt og Akershus. På Akershus fikk han hverken klær eller sengeklær. Da han slapp ut, var han fryktelig medtatt av påkjenningen og døde kort tid etter.

KARL OSKAR ESPELUND som i fjor ble sendt fra Grini til Tyskland, er død i konsentrasjonsleiren Oranienburg.

ARBEIDERKLASSEN OG DENS KVINNER KAN FORKORTE KRIGEN.

Appel i Folkesenderen Norges Frihet.

Folkesenderen Norges Frihet hadde i mitten av februar en kraftig appell til den norske heimefronten om å nytte aktive kampmetoder mot fienden. I sendingen blir det også pekt på at heimefronten trenger en felles kampløsløse.

Det heter i sendingen blant annet: »Hovedoppgaven vi her stilles overfor er fram for alt å beskytte våre forfulgte landsmenn, skjule dem som ikke greier å komme seg vekk i tide og gjøre alt for å befri dem som blir fengslet og befinner seg i konsentrasjonsleirene i Norge. Når det blir kjent at en ny gruppe nordmenn skal sendes til Tyskland, så må alt settes inn på å hindre fangetransporten. Det kan gjennomføres, men for å gjennomføre slike oppgaver kreves det at en får en felles kampløsløse. Vi har alt for lenge forsømt å gjennomføre opprettelsen av en felles kampløsløse som kan lede alle våre kamper.»

Særlig blir arbeidernes innsats rykket i forgrunnen i denne sendingen. Om tvangsarbeidet heter det således: »Det viser seg at det ikke dreier seg om arbeider som kommer det norske folk til gode, men arbeider for tyskerne av militær karakter. På denne måten forlenger de norske arbeiderne sjøl krigen og undertrykkelsen som vil føre med seg enda større ofre. Skulle de ikke ha større interesse av å få dette arbeid til å opphøre, å ødelegge befestningsverkene, sette fyr på tvangsarbeidsleirene og forsvinne?»

Om kvinnes innsats ble det uttalt blant annet: »En av betingelsene for å kunne slå den nazistiske terrorhøgen tilbake er at alle norske kvinner nå innser at det er nødvendig å bli med i kampen. Hvis de nå svikter vil kampen vare lenger og koste

unødige ofre.« — »Kvinnene må bli med i de patriotiske kamporganisasjonene. Våre kvinnelige arbeidere i hermetikkindustrien må sabotere arbeidet for tyskerne, ødelegge fabrikkene og produktene og flykte fra arbeidsplassene. De kvinner som arbeider på offentlige kontorer og i private tyske bedrifter må sabotere og skape rot i apparatet. En behøver heller ikke være mann for å kunne ødelegge telefon- og telegrafledninger, og kvinner kan like godt som menn sette fyr på bensinbeholdere. Ja, i andre land har kvinner også sprengt bruer i luften. Kvinnene kan sørge for utstyr for partisanene og være med i forbindelsestjenesten. Det er nesten ikke det område hvor kvinnene ikke kan delta i frihetskampen. Kvinnene må forstå situasjonens alvor og kjempe sammen med mennene. Dette er den vegen våre kvinner må gå for å gjøre sin innsats i vårt folks frihetskamp.»

Folkesenderen har med sine klare paroler truffet det sentrale i opinionen på heimefronten. Det er riktig at heimefronten alt for lenge har forsømt å opprette en felles kampløsløse som enhetlig kan lede alle kampene våre. I den siste tida har dette spørsmålet vært belyst i den illegale presse som et folkkrav. At en slik felles ledelse — et frihetsråd som de har i Danmark — kan bli opprettet på heimefronten er et hovedvilkår for å forkorte krigen. Men det henger nøye sammen med aktiviteten i folket om en slik felles kampløsløse skal kunne fylle sin oppgave. Det gjelder derfor om å utløse denne aktiviteten i folket.

Et av de svakeste punktene i Hitlers krigsmaskin er produksjonen. Arbeiderne kan ramme dette sårbare

punktet med sabotasje, og det er av avgjørende betydning at de kvinnelige arbeiderne kommer med i sabotasjebevegelsen.

Og fra sabotasjen på arbeidsplassene må sabotasjebølgen rulle videre og ramme sjølve Hitlers krigsmaskin.

Også på dette området vil kvinnene kunne yte en krigsinnsats som ikke kan verdsettes høyt nok.

Det er arbeidernes og arbeiderkvinnenes innsats som nå framover vil være avgjørende for å kunne forkorte krigen, gjøre slutt på slavevilkårene og lidelsene under okkupasjonen.

TIL »FRIHETEN« LESERE.

Friheten er arbeidernes eget verk, organet som gir de fagorganiserte i by og bygd de klare kamp-parolene. Det som går for seg på arbeidsplassene, i heimene og i samfunnslivet som følge av okkupasjonen og den autoriserte motstands politikken på heimefornten vil fritt få avspeile seg i arbeidernes eget organ når det er til nytte for kampen mot fienden.

På dette grunnlaget vil »Friheten« gjerne knytte til seg arbeiderkorrespondenter som kan skildre hva som faktisk skjer, folk som kan skaffe oss hendingstoff og konkrete opplysninger om arbeidernes daglige liv, eksempler på undertrykkelsen, lidelsene og kampen i dens forskjellige former.

Vi vil formidle videre og spre kjenskapet til tyskernes og nazimyndighetenes overgrep på arbeidsplassene, og vi vil heller ikke legge fingrene imellom om det er »norske« foresatte som går fiendens ærend ved å presse opp arbeidstempo, drive med bestikkelser eller på annen måte vise unasjonalt opptreden. Vi vil varsle arbeiderne om den nazifiserte fagorganisasjons metoder og innflytelse på grunn-

lag av arbeidernes egne rapporter, holde kontakten mellom fagforeningene når det gjelder sabotasjen av kontingentbetalingen og innsamlingen av kontingenten som minimum til illegalt arbeid. Fortell oss om matsituasjonen, om nøden og sykdommene, fortell om arbeidsulykkene som følge av underernæringen — og vi skal fortelle alt sammen videre. Gi oss navnene på angiverne og vi skal henge dem ut. Gi oss navnene på de nazistiske menneskepinerne, fortell oss hva de har gjort, og vi skal brennemerke dem for at de ikke skal unngå sin rettfærdige straff.

»Friheten« vil gi arbeiderklassen mulighet til sammen med de andre lagene i folket å gå til det åpne opprøret mot nazismen, forkorte krigen og gjenopprette sjølstendet for landet, uskadeliggjøre kup-jøssingene og gi folket høve til sjøl å forme sin egen utvikling.

I alt hva du gjør må du iaktta den strengeste konspirasjon.

DE FINSKE ARBEIDERE MOT KRIGEN.

Formannen i Arbeidernes faglige landsorganisasjon i Finland kom nylig til Sverige for å konferere med svenske fagforeningsledere. Han uttalte ved framkomsten at Finnlands arbeidere var i mot krigen mot Sovjet-Samveldet. Det er nærliggende å anta at formannen vil gjøre sin innflytelse gjeldende ved hjelp av de svenske organisasjonskamerater for å skaffe Finnlands folk fred.

LØNNSSTIGNING I SVERIGE.

Forhandlinger om kompensasjon for prisstigningen har vært ført for omlag 80 000 bygningsarbeidere. Arbeiderne har oppnådd et betraktelig lønnstillegg fra og med 1. april i år.